

Alimenty na dziecko.

Klient chce ubiegać się o alimenty na dziecko. Prosi o przedstawienie tej instytucji, zarówno pod kątem prawnym, jak i praktycznym.

Podstawa prawna:

- ***Art. 96 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego***
- ***Art. 128 – 141¹ kodeksu rodzinnego i opiekuńczego***
- ***Art. 22, 32, 753 par. 1 kodeksu postępowania cywilnego***

❖ *Obowiązek alimentacyjny.*

Obowiązek alimentacyjny oznacza konieczność dostarczania odpowiednich środków utrzymania określonym osobom, w danych okolicznościach. W praktyce występują kilka rodzajów zobowiązań tego typu, między innymi - rodzice względem swoich dzieci, dzieci względem rodziców, małżonkowie wobec siebie.

Najczęściej występują obowiązek alimentacyjny rodziców względem swoich dzieci.

W nawiązaniu do powyższego, art. 133 par. 1 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego wskazuje, że rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania.

❖ *Zakres świadczeń alimentacyjnych.*

Zgodnie z art. 135 par. 1 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego – zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego.

Istotne jest, że zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego nie należy interpretować, jako jego aktualne zarobki. Sąd Okręgowy w Olsztynie w wyroku z dnia 6 kwietnia 2016 r. sygn. akt VI RCa 52/16, orzekł, że przepis art. 135 k.r.o. nie pozwala na wyznaczenie zakresu obowiązku alimentacyjnego wyłącznie na podstawie kwoty aktualnie osiąganego zarobków, lecz nakazuje czynić to uwzględniając możliwości zarobkowe dłużnika, a więc kwoty jaką zarabiałby, gdyby owe możliwości wykorzystywał w pełni.

Przy ocenie sądu, czy dana osoba może zostać obciążona obowiązkiem alimentacyjnym, oprócz jej aktualnej sytuacji majątkowej i zarobkowej, brane są pod uwagę jej możliwości, które uwarunkowane są w dużej mierze przez – wiek zobowiązanego, stan zdrowia, możliwością zdobycia pracy, wykształceniem, przygotowaniem zawodowym etc.

Mając na względzie powyższe, należy również uwzględnić, że alimenty zasądzone na dzieci mają być odpowiednie do uzasadnionych potrzeb dzieci, które z kolei uzależnione są od dotychczasowego poziomu życia rodziny.

Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987 r. sygn. akt III CZP 91/86, OSNC 1988/4/42 – pojęcie usprawiedliwionych potrzeb nie można jednoznacznie zdefiniować, ponieważ nie ma jednego stałego kryterium odniesienia. Rodzaj i rozmiar tych potrzeb jest uzależniony od cech osoby uprawnionej oraz od splotu okoliczności natury społecznej i gospodarczej, w których osoba uprawniona się znajduje.

Ustalając zakres potrzeb dziecka, odnieść należy się od art. 96 k.r.o., zgodnie z którym rodzice obowiązani są troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka i przygotować je należycie do pracy dla dobra społeczeństwa odpowiednio do jego uzdolnień.

W nawiązaniu do powyższego, należy wskazać, że zakres fizyczny przekłada się przede wszystkim na zaspokojenie dziecka: mieszkania, wyżywienia, odzienia, higieny osobistej oraz leczenia w razie potrzeby. Natomiast zakres duchowy i odpowiednie przygotowanie do pracy, to przede wszystkim: zapewnienie odpowiedniego kształcenia, dostarczanie wypoczynku, rozrywek, rozwój kulturalny.

Ustalając zakres alimentów należy również pamiętać o zasadzie równej stopy życiowej.

W odniesieniu do poglądu Sądu Najwyższego zawartego w uchwale z dnia 16 grudnia 1987 r. sygn. akt III CZP 91/86 – dzieci mają prawo do równej stopy życiowej z rodzicami. Wynika z tego, że na rodzicach ciąży obowiązek zapewnienia dzieciom warunków materialnych odpowiadających tym, w jakich sami bytują.

❖ **Osobiste starania dążące do wychowania lub utrzymania dziecko, jako wykonywanie obowiązku alimentacyjnego.**

Zgodnie z art. 135 par. 2 k.r.o. wykonanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie (również w przypadku osoby niepełnosprawnej) może polegać w całości lub w części na osobistych staraniach o utrzymanie lub o wychowanie uprawnionego, w takim wypadku świadczenie alimentacyjne pozostałych zobowiązanych polega na pokrywaniu w całości lub w części kosztów utrzymania lub wychowania uprawnionego.

Podsumowując, w przypadku, gdy jedna ze stron znacząco przyczynia się do codziennego wychowania dziecka, podczas gdy druga strona zaniedbuje ten aspekt, ciężar alimentacyjny rozłożony proporcjonalnie do zakresu poczynionych starań.

❖ **Moje dziecko ukończyło właśnie 18 lat, czy to oznacza, że jestem zwolniony z płacenia alimentów?**

Nie, w związku z faktem, że obowiązek alimentacyjny nie jest ograniczony czasowo ukończenie przez dziecko 18 r.ż. nie oznacza, że obowiązek alimentacyjny ustał, a my nie jesteśmy już zobowiązani do regulowania należności alimentacyjnych.

Wśród zobowiązanych do alimentacji panuje przekonanie, że ich obowiązek wygaśnie z chwilą ukończenia przez ich pociechę 18 r.ż. Jest to nieprawda. W praktyce może to wystąpić, ale nie musi, a fakt samego ukończenia 18 r.ż. nie jest przesłanką, która z

„automatu” powoduje, że obowiązek płacenia alimentów wygasa. Zgodnie z obowiązującymi przepisami zawartymi w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym – dopóki dziecko nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie (np. podejmowanie przez dziecko kształcenie, które pozbawia możliwości zatrudnienia, a więc zarobkowania lub w przypadku dziecka, które jest chore, niepełnosprawne.). Brak jednak w przepisach wskazania konkretnych sytuacji, a więc należy mieć na uwadze, że każda sytuacja będzie rozpatrywana przez sąd odrębnie, a pomocne będzie ugruntowane orzecznictwo w tej materii.

❖ **Alimenty, a edukacja dziecka.**

Jak już wspomniano powyżej, w praktyce może wystąpić wiele różnych stanów faktycznych istotnych dla trwania obowiązku alimentacyjnego. Na przykład – gdy zajdzie sytuacja, że dziecko pobiera naukę zbyt długo, poza przyjęte ramy, gdy uczący się (studiujący) nie dokonuje należytych postępów w nauce, nie zdaje na czas egzaminów ze swojej winy powtarza np. rok na studiach, nie kończy nauki w okresie przewidzianym programem nauczania, a ze względu na wiek (uzyskał pełnoletność) oraz brak występujących przeciwwskazań (choroba, niepełnosprawność) może podjąć pracę zarobkową – rodzice nie są zobowiązani do łożenia na pełnoletnie dziecko. Wówczas, na drodze sądowej należy wnieść powództwo o uchylenie się od obowiązku alimentacyjnego względem dziecka.

Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987 r. sygn. akt III CZP 91/86, OSNC 1988/4/42 – Pełnoletnie dziecko, które w czasie studiów kilkakrotnie powtarza poszczególne lata studiów, albo też nie kontynuuje nauki oraz nie podejmuje pracy zarobkowej i z tego względu nie dysponuje środkami utrzymania, nie może domagać się ich od swoich rodziców. Także rezygnacja przez dziecko – w celu dokuczenia rodzicom- z pomocy stypendialnej udzielanej przez Państwo może być uznana za szykanę, która narusza zasady prawidłowego współżycia w rodzinie, a tym samym zasady współżycia społecznego.

❖ **Czy roszczenia alimentacyjne ulegają przedawnieniu?**

Tak, zgodnie z art. 137 par. 1 k.r.o. roszczenia o świadczenia alimentacyjne przedawniają się z upływem lat trzech.

❖ **Jak uzyskać alimenty? Trochę praktyki.**

Obowiązek alimentacyjny może zostać orzeczony zarówno w wyroku rozwodowym, jak i uregulowany w zupełnie odrębnym procesie – dotyczącym jedynie alimentów. Zatem należy sformułować odpowiednie pismo procesowe – pozew o alimenty.

Zgodnie z art. 32 k.p.c. powództwo o roszczenie alimentacyjne wytoczyć można według miejsca zamieszkania osoby uprawnionej lub według właściwości ogólnej.

Wartość przedmiotu sporu przy roszczeniu alimentacyjnym oblicza się zgodnie z art. 22 k.p.c. jako sumę świadczeń za jeden rok.

Wraz z pozwem o alimenty należy przedłożyć odpowiednie dokumenty, takie jak:

- Odpis aktu urodzenia dziecka

- Odpis aktu małżeństwa/ odpis wyroku rozwodowego lub separacyjnego (jeżeli występują)
- Zaświadczenie o wysokości zarobków, a także w ramach możliwości przedłożenie dokumentów dokumentujących dochody drugiej strony
- Dokumentacja wykazująca koszty utrzymania dziecka (faktury za wyżywienie, zakupy odzieżowe, wydatki szkolne, zajęcia pozalekcyjne, zajęcia sportowe, artykuły domowe) uwaga! Należy pamiętać ażeby w miarę możliwości przedłożyć faktury, które stanowią dowody imienne, a nie zwykłe paragony zakupowe – podając swoje lub dziecka imię i nazwisko oraz adres zamieszkania
- Rachunki oraz opłaty związane z utrzymaniem domu/ mieszkania, w którym dziecko mieszka
- Zaświadczenia o zajęciach dodatkowych dziecka oraz ponoszonych z ich tytułu opłatach

Formułując powództwo o alimenty należy również pamiętać o możliwości zabezpieczenia swoich roszczeń. Zabezpieczenie to może polegać na zobowiązaniu drugiej strony do zapłaty uprawnionemu jednorazowo albo okresowo określonej sumy pieniężnej. W sprawach tych podstawą zabezpieczenia jest jedynie uprawdopodobnienie istnienia roszczenia (art. 753 par. 1 k.p.c. Sąd orzeka o zabezpieczeniu alimentów w formie postanowienia, na które przysługuje zażalenie.